

SAKSUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 18/01224-11
Saksbehandler Ole Ringsby Førland

Nasjonal ramme for vindkraft - høring

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet 2015 - 2019	12.09.2019	76/19
2 Bystyret 2015 - 2019	26.09.2019	59/19

Behandling i Formannskapet 12.09.2019:

Følgende hadde ordet ved behandlingen av saken:
Harald Rønneberg (H), Stig Hansen (AP), Arild Smaaberg (SP)

Votering

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Formannskapets innstilling

Sarpsborg kommune avgir uttalelse til nasjonal ramme for vindkraft slik det framgår av «kommunedirektørens vurdering» i saksframlegget. Sarpsborg kommune vil særlig understreke:

- Sarpsborg kommune støtter forslaget om at det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge for områder som er egnet og har få konfliktområder.
- Områdene i Sarpsborg kommune som er foreslått som mest egnede for vindkraft har store natur-, landskaps-, vilt-, kulturminne- og friluftslivsverdier. I tillegg er det støyfølsom bebyggelse spredt utover alle områder. Lokalisering av vindkraftanlegg i disse områdene er i konflikt med viktige miljø- og samfunnshensyn. Sarpsborg kommune mener derfor at foreslåtte arealer for vindkraft i Sarpsborg skal tas ut av planforslaget.

Behandling i Bystyret 26.09.2019:

Følgende hadde ordet ved behandlingen av saken:
Per Gunnar Stordal (H), Arild Smaaberg (SP), Klaus Lintho (AP), Grete Moræus Stray (H), Ståle Solberg (valgt inn for KRF-nå uavh.repr.), Svein Larsen (AP) Annar Hasle (KRF), Harald Rønneberg (H), kommunedirektør Kirsti Skaug, Steinar Haakenstad (valgt inn for AP-nå uavh.repr.), Grethe Lise Ingerø (AP)

Representanten Per Gunnar Stordal fremmet på vegne av Høyre følgende tilleggslagslag: (Oversendes til administrasjonen som innspill til klimaplanen)

- Sarpsborg kommune vurderer alle sine bygg for å se om de egner seg for installasjon og drift av solcellepanel. Og om dette skal skje i egen regi eller legges ut på anbud.
- Sarpsborg kommune vurderer hvilke insentiver kommunen kan tilby egne innbyggere i forbindelse utbygging av solcellepaneler på egen eiendom.
- Sarpsborg kommune oppfordrer alle med produksjon av elektrisk kraft å gå gjennom sin produksjon. For å vurdere om man kan øke utvinningen på eksisterende fallrettigheter.

Representanten Ståle Solberg (valgt inn for KRF-nå uavh.repr.) fremmet følgende forslag:

Kommunen varsler at hensyn til lokale verdier må belyses grundig og tillegges stor vekt før eventuelt vedtak om utbygging kan gjøres med lokal politisk støtte.

Votering

Formannskapets innstilling, fram til siste setning andre kulepunkt, ble enstemmig vedtatt. Siste setning i annet kulepunkt ble satt opp mot forslaget fra Ståle Solberg. Formannskapets innstilling ble vedtatt med 33 mot 10 stemmer. (Mindretallet 1 valgt inn for AP-nå uavh.repr., 1 valgt inn for H-nå uavh.repr., 1 valgt inn for FRP-nå uavh.repr., 1 valgt inn for KRF-nå uavh.repr), PP 1, FRP 5)

Bystyrets vedtak

Sarpsborg kommune avgir uttalelse til nasjonal ramme for vindkraft slik det framgår av «kommunedirektørens vurdering» i saksframlegget. Sarpsborg kommune vil særlig understreke:

- Sarpsborg kommune støtter forslaget om at det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge for områder som er egnet og har få konfliktområder.
- Områdene i Sarpsborg kommune som er foreslått som mest egnede for vindkraft har store natur-, landskaps-, vilt-, kulturminne- og friluftslivsverdier. I tillegg er det støyfølsom bebyggelse spredt utover alle områder. Lokalisering av vindkraftanlegg i disse områdene er i konflikt med viktige miljø- og samfunnshensyn. Sarpsborg kommune mener derfor at foreslåtte arealer for vindkraft i Sarpsborg skal tas ut av planforslaget.

Følgende oversendes administrasjonen som innspill til klimaplanen:

- Sarpsborg kommune vurderer alle sine bygg for å se om de egner seg for installasjon og drift av solcellepanel. Og om dette skal skje i egen regi eller legges ut på anbud.
- Sarpsborg kommune vurderer hvilke insentiver kommunen kan tilby egne innbyggere i forbindelse utbygging av solcellepaneler på egen eiendom.
- Sarpsborg kommune oppfordrer alle med produksjon av elektrisk kraft å gå gjennom sin produksjon. For å vurdere om man kan øke utvinningen på eksisterende fallrettigheter.

Nasjonal ramme for vindkraft - høring

Innstillingssak.

Medsaksbehandlere: Egil Holme

Kommunedirektørens innstilling:

Sarpsborg kommune avgir uttalelse til nasjonal ramme for vindkraft slik det framgår av «kommunedirektørens vurdering» i saksframlegget. Sarpsborg kommune vil særlig understreke:

- Sarpsborg kommune støtter forslaget om at det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge for områder som er egnet og har få konfliktområder.
- Områdene i Sarpsborg kommune som er foreslått som mest egnede for vindkraft har store natur-, landskaps-, vilt-, kulturminne- og friluftslivsverdier. I tillegg er det støyfølsom bebyggelse spredt utover alle områder. Lokalisering av vindkraftanlegg i disse områdene er i konflikt med viktige miljø- og samfunnshensyn. Sarpsborg kommune mener derfor at foreslåtte arealer for vindkraft i Sarpsborg skal tas ut av planforslaget.

Vedlegg:

1. Kart over foreslåtte områder for vindkraft i Sarpsborg
2. Støykart over Syverstad øst og Skjebergmarka
3. Støykart over Bø-Brenne og Knatterudfjellet

Sammendrag:

NVE sitt forslag til Nasjonal ramme for vindkraft i Norge er på høring. I Østfold er ett område utpekt som aktuelt. Området omfatter store deler av Rakkestad, samt deler av kommunene Halden, Sarpsborg og Eidsberg. I Sarpsborg dreier det seg hovedsakelig om områdene ved Syverstad øst, Skjebergmarka, Knatterudfjellet og Bø-Brenne (se vedlegg 1). NVEs kartlegging viser at disse områdene skiller seg positivt ut på grunn av stabile vindforhold, nettkapasitet og få konfliktområder.

Kommunedirektøren mener forslag til Nasjonal ramme ikke tar nok hensyn til lokale verdier. Presisjonsnivået på temakartene som ligger til grunn for analysene er ikke tilfredsstillende. Viktige natur-, landskaps-, vilt- kulturminne- og friluftslivsverdier er uteglemt eller mangelfullt beskrevet. Bebyggelse og jordbruksarealer omfattes også av forslaget.

Kommunedirektøren mener Sarpsborg kommune bør støtte forslaget om en nasjonal ramme for vindkraft i Norge for områder som er egnet og har få konfliktområder, men at foreslåtte arealer for vindkraft i Sarpsborg bør tas ut av planforslaget.

Utredning:

Olje- og energidepartementet ønsker innspill til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) forslag til nasjonal ramme for vindkraft i Norge. Formålet med nasjonal ramme er å

bidra til at de beste vindkraftlokalitetene blir valgt når det søkes om konsesjon. Rammen skal bidra til økt forutsigbarhet, en mer effektiv konsesjonsbehandling og demping av konflikter.

Sarpsborg kommune er berørt av forslaget fra NVE. Den opprinnelige høringsfristen var satt til 1. august 2019, men i brev datert 12. april 2019 blir det bekreftet at høringsfristen utsettes til 1. oktober 2019.

Rammen skal ikke være juridisk bindende eller en form for overordnet konsesjonsbehandling, men et faglig råd om hvor det kan ligge til rette for lønnsom vindkraft. Departementet vil gjennomgå NVEs forslag og høringsuttalelsene før det tas endelig stilling til politikken for vindkraft på land.

NVEs faglige forslag består av to deler; et oppdatert kunnskapsgrunnlag om hvordan vindkraft kan påvirke miljø- og samfunnsinteresser, og et kart over de mest egnede områdene for vindkraft. Basert på det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget, peker NVE i rapporten ut de områdene de mener de mest egnede for vindkraft på land i Norge. Områdene er pekt ut ved å analysere vindressurser, nettkapasitet og avstemme mot andre miljø- og samfunnsinteresser.

NVE presiserer at Nasjonal ramme ikke vurderer «mindre anlegg», dvs. 1-5 turbiner. Dette er anlegg som lettere lar seg innpasse i nærheten av eksisterende inngrep, for eksempel i industriområder eller nær motorveier og kraftledninger.

Det vil være mulig å søke om konsesjon også utenfor de utvalgte områdene. Som det framgår av oppdragsbrevet fra Olje- og energidepartementet, skal det imidlertid være vanskeligere å få konsesjon i et område som ikke er pekt ut i den nasjonale rammen. NVE legger ikke opp til å gi slike saker samme prioritet. NVE behandler konsesjonssøknader med tilhørende konsekvensutredning. Kommunen er høringspart i disse prosessene.

Områder som har gode produksjonsegenskaper, men er i konflikt med for eksempel støyfølsom bebyggelse, drikkevannskilder og kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse, - er ikke tatt med i rammen. Metoden NVE har brukt viser fire områder i Sarpsborg kommune med gode vindforhold og som er med i rammen. Disse har kommunedirektøren valgt å betegne Syverstad øst, Skjebergmarka, Knatterudfjellet og Bø-Brenne. NVEs kartlegging viser at disse områdene skiller seg positivt ut på grunn av stabile vindforhold, nettkapasitet og få konfliktområder.

NVE skriver at det er mye spredt bebyggelse i området, og at det betyr at det i hovedsak kan bygges relativt små vindkraftverk mellom stedene med bebyggelse. NVE viser til at det kan være behov for høyere tårn de aktuelle områdene på grunn av skogsvegetasjon.

Ifølge NVE er de utpekte områdene der vindkraftutbyggere bør lete etter mulige prosjektområder. Det skal i tillegg vektlegges i konsesjonsbehandlingen om et prosjekt er innenfor eller utenfor de utpekte områdene i nasjonal ramme

Regional plan

Østfold fylkeskommune vedtok regional plan for vindkraft i 2012. Regional plan ble utarbeidet med tett samarbeid og forankring i kommunene. Sarpsborg kommune mente den gangen at man i forkant burde avklart hvilke former for fornybar energi som er mest egnet i Sarpsborg. Fylkestinget la ut Syverstad øst og Brenne sørvest som egnede områder i Sarpsborg kommune (se vedlegg 1), mens det forslåtte område ved Sæbyvannet ble trukket. Sarpsborg kommune mente at alle disse områdene hadde verdier som gjorde at de ikke var egnet for vindkraft.

Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren støtter forslaget om at det bør fastsettes en nasjonal ramme for vindkraft i Norge for områder som er egnet og har få konfliktområder. Kommunedirektøren mener at områdene som foreslås for vindmølleutbygging i Sarpsborg er pekt ut på mangelfullt grunnlag fordi analysene som er gjort ikke fanger opp lokale og regionale verdier. Kommunedirektøren vurderer at NVEs nasjonale ramme er utarbeidet med betydelig grad av skjønn og avveieringer. I tillegg sier NVE ingenting om hvordan nasjonal ramme forholder seg til regional plan, og skaper en usikkerhet med hensyn på hvilke føringer som skal gjelde. Den nasjonale rammen gir dermed ikke nødvendig forutsigbarhet og konfliktavklaring i vindkraftsaker.

Kommunedirektøren vil i denne uttalelsen belyse viktige natur-, landskaps-, vilt-, kulturminne- og friluftslivsverdier i områdene nasjonal ramme har foreslått som egnede for vindkraftutbygging i Sarpsborg kommune. Bakgrunnen for uttalelsen er at presisjonsnivået på temakartene som er brukt for å komme frem til de egnede områdene ikke er godt nok. Disse områdene er: Syverstad øst, Skjebergmarka, Knatterudfjellet og Bø-Brenne (se vedlegg 1). Sarpsborg kommune uttalte seg forrige gang til vindmølleplaner i områdene Syverstad øst og Bø i 2012 Etter det har man fått mer data og kunnskap om viktige verdier i disse områdene. Nivået på disse verdiene tilsier at områdene bør tas ut av Nasjonal ramme og fremtidige regionale vindkraftplaner.

I tabellen nedenfor gis det en kort oppsummering av viktige hensyn som kommunedirektøren mener ikke er godt nok dokumentert i rapporten fra NVE.

Syverstad øst (Halden, Sarpsborg)
Beliggenhet: Området Syverstad øst ligger i skogsterreng mellom Syverstadgrenda i Sarpsborg og Torp-gårdene i Halden. Næring: Viktig område for skogproduksjon. Det er nylig investert større beløp til oppgradering av skogsveinettet i området. Tekniske krav (kurvatur og veibredde) tilsier at få av disse veistrekningene kan inngå i infrastrukturen i en vindmøllepark. Mest sannsynlig vil det måtte bygges helt nye veier, og samlet arealbeslag for disse, i tillegg til de eksisterende veiene, vil kunne bli betydelig. Konsekvens: Varig tap av produksjonsareal, opprevet bestandsstruktur og venteverditap i berørte bestand. Landskapsvirkning: Det aktuelle terrenget eksponeres mot Syverstad/Ingedal/Skjeberg, mot Rokke, og muligens mot sjøen. Dermed blir landskapsvirkningen stor selv om utbyggingsområdet ikke har spesielle landskapskvaliteter. Vindmøller i silhuett bak Ingedal middelalderkirke vil kunne ha en kraftig, negativ effekt på dette kulturmiljøet. Natur og dyreliv: Området har middels viltverdi, med bl.a. kjente lokaliteter for storfugl og orrfugl. Friluftsliv: For friluftslivet har området først og fremst lokal interesse, men skogsveiene og stiene i området benyttes en del av syklistene. På Hjerteråsen nord for Syverstadvannet finnes et utsiktstårn, som gir god utsikt syd-, vest-, og nordover. Elghytta øst for Syverstadvannet er populær blant turgåere. Området har fått verdien «registrert» i kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Kulturminner: På Hjerteråsen nord for Syverstadvannet finnes det en bygdeborg.

Skjebergmarka

Beliggenhet: Området ligger mellom Rokkeveien og Skjebergdalen.

Næring: Viktig område for skogproduksjon. Det er nylig investert større beløp til oppgradering av skogsveinettet i området. Tekniske krav (bærelag, kurvatur og veibredde) tilsier at få av disse veistrekningene kan inngå i infrastrukturen i en vindmøllepark. Mest sannsynlig vil det måtte bygges helt nye veier, og samlet arealbeslag for disse, i tillegg til de eksisterende veiene, vil kunne bli betydelig. Konsekvens: Varig tap av produksjonsareal, opprevet bestandsstruktur og venteverditap i berørte bestand.

Landskapsvirkning: Nærvirkningen særlig negativ for friluftslivet, både av selve vindmøllene og av infrastrukturen. Effekter av fjernvirkningen vil være redusert opplevelseskvalitet i områder med viktige kulturlandskapsverdier.

Kulturlandskap: Nord i området finner man Grinerødtjerna som er registrert som kulturlandskap i kommuneplanens arealdel. I sør er det et sjeldent intakt kulturlandskap med stor kulturhistorisk verdi.

Natur og dyreliv: Ingridtjern er en privat drikkevannskilde.

Friluftsliv: Stort område med flere skogsvann. Bra tilrettelagt med parkeringsplass ved Sandbekk og godt utviklet stinett. Området har fått verdien «viktig» i kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.

Kulturminner: Gravrøys på Kamperås.

Jordvern: Området omfatter noe areal med dyrket og dyrkbar mark.

Knatterudfjellet

Beliggenhet: Høydedragene mellom rv. 22 og Høgnipa.

Næring: Viktig område for skogproduksjon. Infrastrukturen vil kreve store terrenginngrep og beslaglegge produktivt skogareal. Konsekvens: Varig tap av produksjonsareal, opprevet bestandsstruktur og venteverditap i berørte bestand.

Landskapsvirkning: Betydelig fjernvirkning for store deler av ytre Østfold.

Natur og dyreliv: Viktig viltområde (jf. Naturbase og temakart vilt).

Friluftsliv: Merket trasé gjennom skogen fra Knatterudfjellet til Østtorphytta. Variert løype på traktorvei, gjennom åpen furuskog og tett granskog til Østtorphytta, ubetjent DNT-hytte. Det planlegges en vandringsled fra Halden til Moss gjennom området. Området har fått verdien «registrert» i kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.

Kulturminner: Steinalderboplass ved Høgnipa.

Jordvern: Området omfatter noe areal med dyrket og dyrkbar mark.

Bø-Brenne

Beliggenhet: Området Bø-Brenne er et større, sammenhengende skogområde mellom Varteig kirke og kommunegrensa mot Rakkestad.

Næring: Området er viktig for skogproduksjon. Det er få tekniske inngrep i området pr. i dag, og det må etableres helt nye veier ved en eventuell utbygging.

Landskapsvirkning: Selv om utbyggingsområdet ikke har spesielle landskapskvaliteter vil vindmøller gi stor landskapsmessig påvirkning for nærområdene, i tillegg til fjernvirkningen.

Kulturlandskap: Berører område som av Fylkesmannen er vurdert som nasjonalt viktig (Glomma nedre).

Natur og dyreliv: Området er en viktig lokalitet for skogsfugl med intakte spillplasser for storfugl og orrfugl, og det er registrert hekking av flere vadefugl- og rovfuglarter i området. I tillegg har området generelt høy viltverdi. Mange av artene er sårbare for menneskelig

aktivitet, og vindkraftutbygging må antas å ha store konsekvenser for disse artene. Revelsbymosen ligger ikke innenfor det aktuelle utbyggingsområdet for Brenne.

Friluftsliv: For friluftslivet har området først og fremst lokal interesse. Området er fra før noe påvirket av støy fra Rudskogen motorsenter. Området har fått verdien «registrert» i kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.

Kulturminner:

Jordvern: Området omfatter areal med dyrket og dyrkbar mark.

Kommunedirektøren mener støyfølsom bebyggelse ikke er godt nok kartlagt i Nasjonal ramme for vindkraft. Med støyfølsom bebyggelse menes boliger og fritidsboliger. Ifølge NVEs kart er det ikke støyfølsom bebyggelse i område Syverstad øst, Skjebergmarka, Knatterudfjellet og Bø / Brenne. Videre står det på side 61 i rapporten:

«I konsesjonsbehandlingen av framtidige vindkraftverk vil vi sette vilkår om at det skal være en minsteavstand på fire ganger vindturbinenes totalhøyde fra turbinene til omkringliggende bebyggelse. De fleste vindkraftverkene som bygges i dag har vindturbiner med en totalhøyde på 150-250 meter. Det betyr at minimumsavstanden typisk vil være mellom 600-1000 meter».

På bakgrunn av denne informasjonen har kommunedirektøren laget kart som viser støyfølsom bebyggelse ved Syverstad øst, Skjebergmarka, Knatterudfjellet og Bø-Brenne med en buffer på 600-1000 meter (se vedlegg 2 og 3). Kartet viser at alle disse områdene bør fjernes fra Nasjonal ramme med bakgrunn i støykriteriet. Kommunedirektøren mener at metoden NVE har brukt for å vurdere områder i Sarpsborg, ikke er konsekvent.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Ingen for Sarpsborg kommune, men det er viktig at rammen forutsetter at det i forbindelse med innvilgning av konsesjon, stilles krav om bankgarantier for ev. opprydding, slik at kommunen ikke står igjen med regningen.

Miljø:

Vindmøller er arealkrevende og kommer ofte i konflikt med andre viktige miljø- og samfunnshensyn. Metoden NVE har brukt for å vurdere konfliktområder er ikke tilfredsstillende da man ikke har brukt regionale og lokale kartdata over landskap, biologisk mangfold, kulturminner, kulturmiljøer og landbruk.

Vindmøller skaper mye støy, som kan gi stress og søvnproblemer. Ifølge Folkehelseinstituttet er det en sammenheng mellom plagegrad og lydnivået fra vindmøller, der plage begynner ved nivåer under 40 desibel. Støy fra vindmøller er målt til 104-109 desibel. Vindmølleparker bør derfor etableres langt fra der folk bor og oppholder seg.

Folkehelse:

Høringsutkastet foreslår vindmøller i viktige friluftslivsområder i Sarpsborg. Dette vil være negativt i et folkehelseperspektiv.

Rett utskrift.

Dato: 27. september 2019

Hilde Øisang

Formannskapssekretær

Dokumentet er elektronisk signert.

Saken oversendes saksbehandler for oppfølging.

N

Målestokk: 1:50 000

Kartet viser 600- og 1000-meters buffersoner fra boliger og fritidsboliger

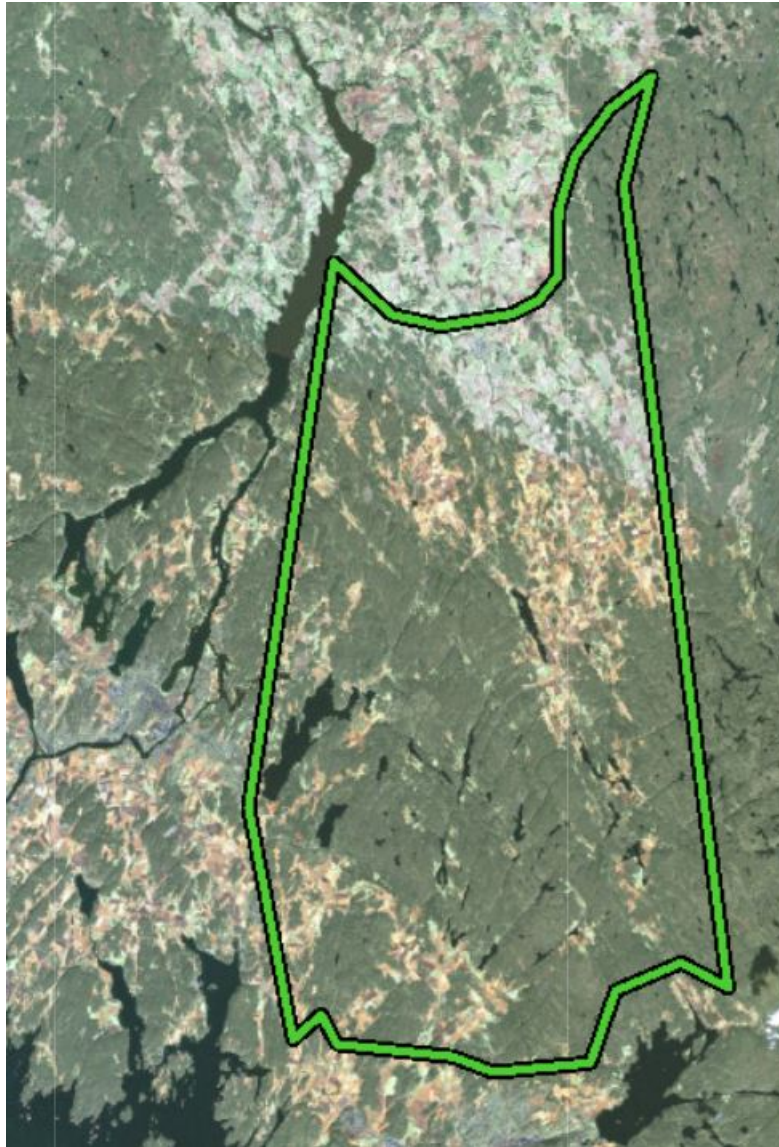
Bo

Sikkeland

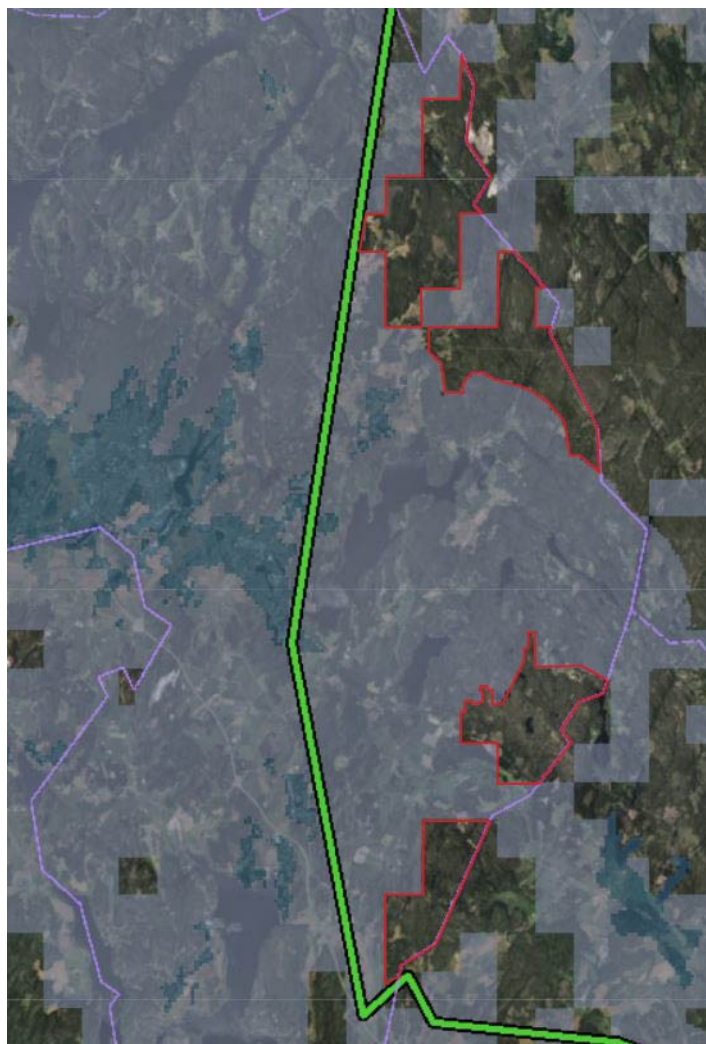
Hognipa

BRENNE
KNATTERUDFJELLET

Kart over foreslåtte områder for vindkraft i Sarpsborg

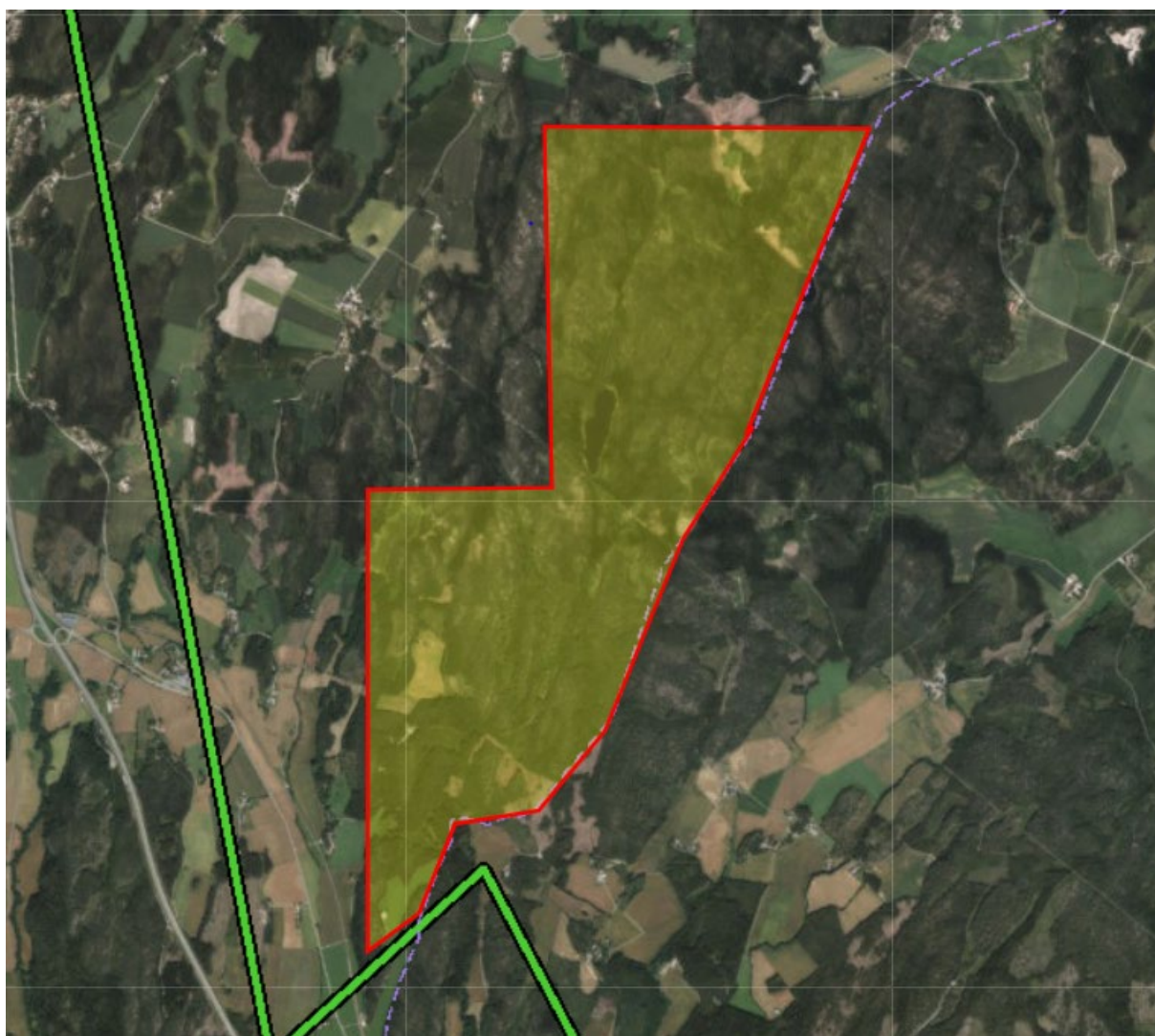

- Den grønne streken viser det utpekte området (analyseområdet).

- Områdene som er markert med rødt er områder som er egnet for vindkraft i Sarpsborg kommune. De blå feltene er ekskludert og skal ikke regnes som en del av området.

Syverstad øst

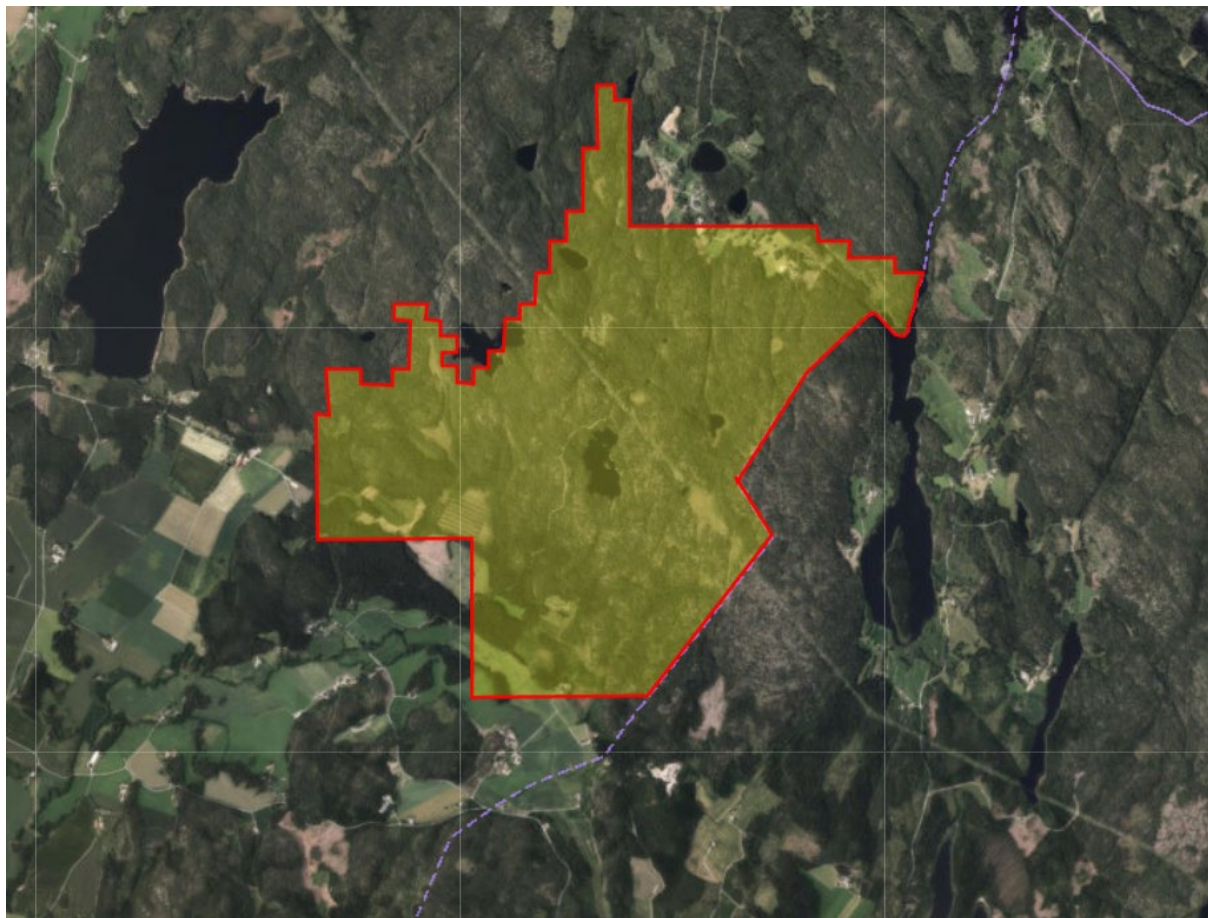

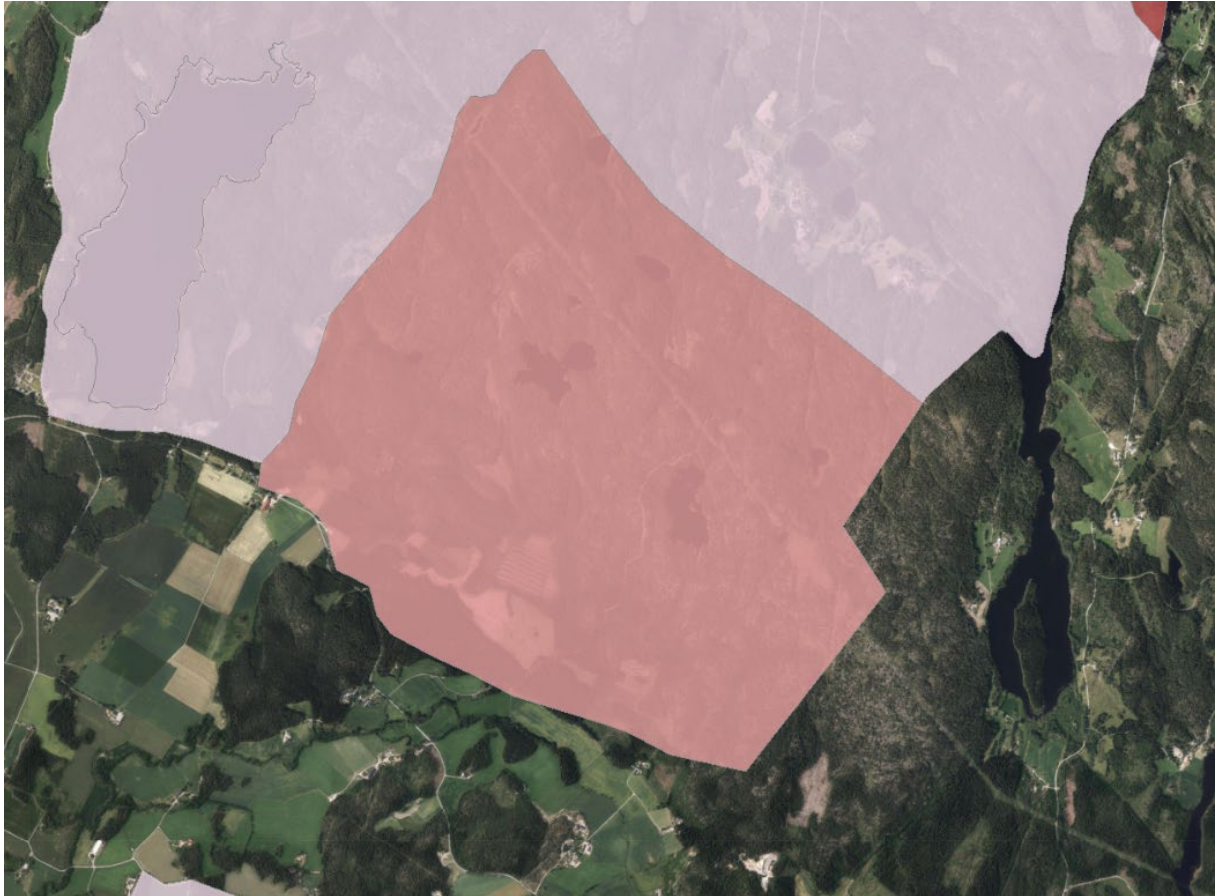

Kartet viser at Syverstad øst har fått verdien «registrert» i kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder. Pilegrimsleden går gjennom området i syd.

	Svært viktig friluftslivsområde
	Viktig friluftslivsområde
	Registrert friluftslivsområde
	Ikke verdisatt friluftslivsområde

Skjebergmarka

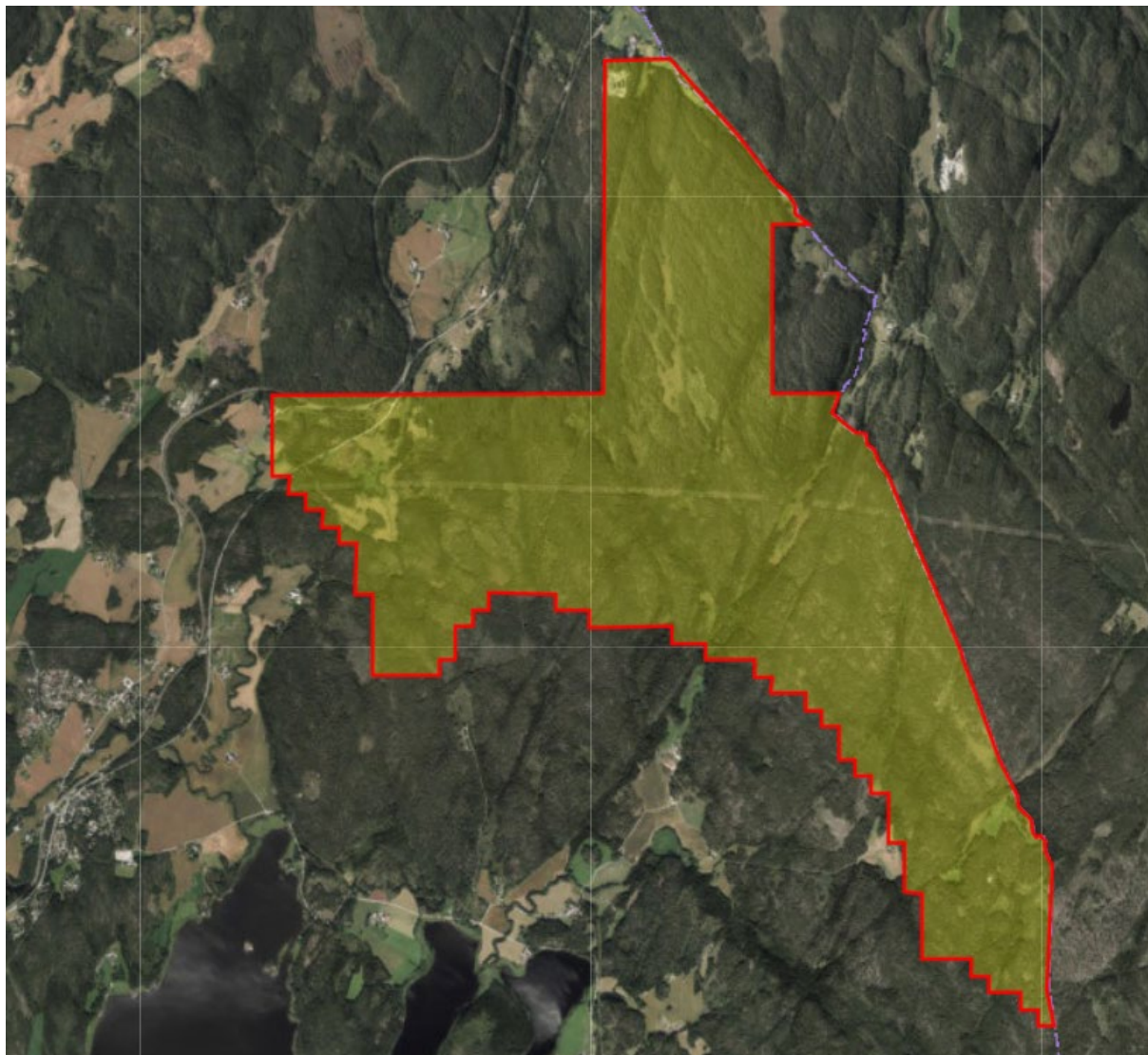

Kartet viser at store deler av Skjebergmarka har fått verdien «viktig» i kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.

	Svært viktig friluftslivsområde
	Viktig friluftslivsområde
	Registrert friluftslivsområde
	Ikke verdisatt friluftslivsområde

Knatterudfjellet

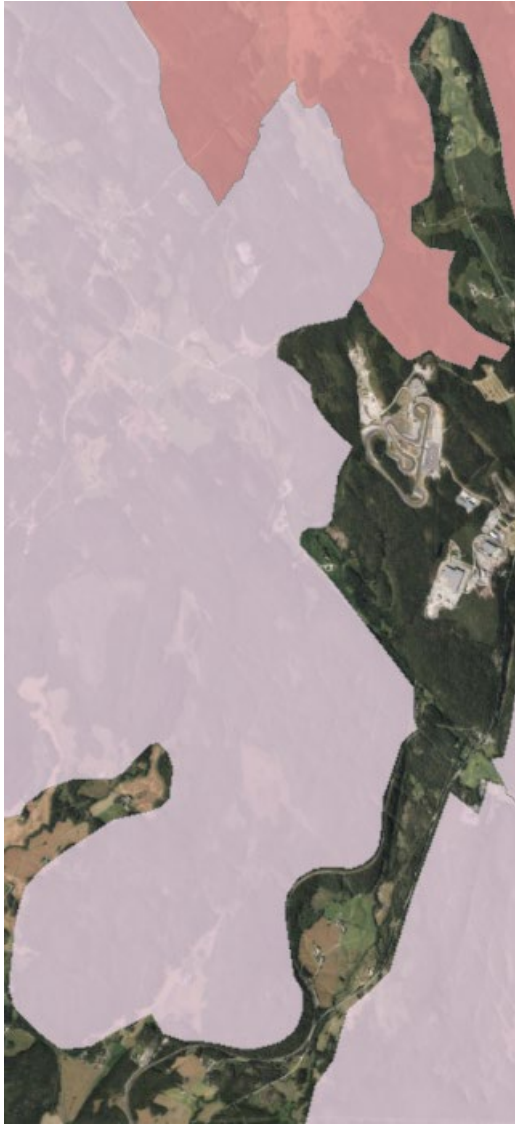

Kartet viser at området ved Knatterudfjellet har fått verdien «registrert» i kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.

	Svært viktig friluftslivsområde
	Viktig friluftslivsområde
	Registrert friluftslivsområde
	Ikke verdisatt friluftslivsområde

Bø-Brenne

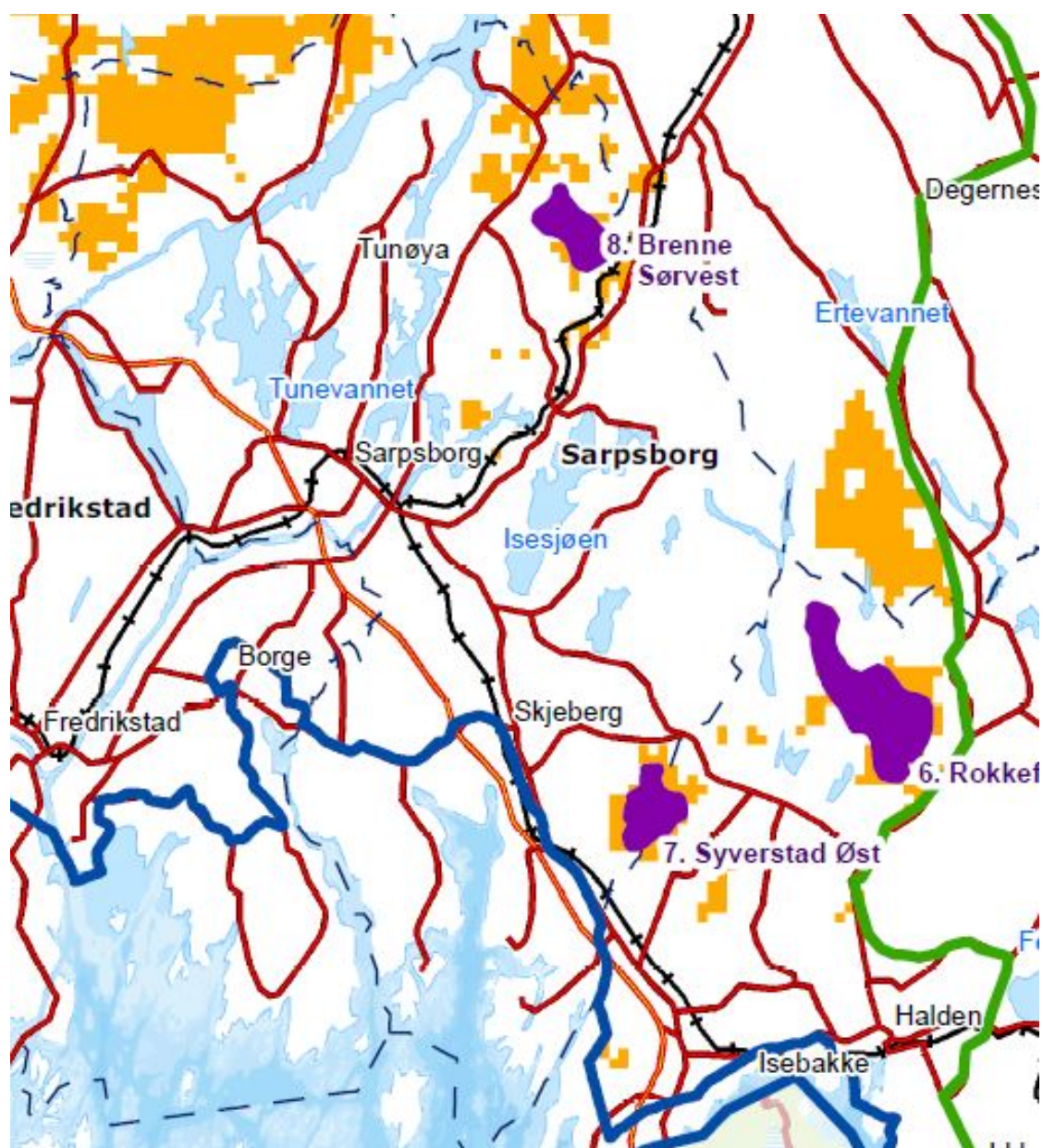

Kartet viser at området ved Bø-Brenne har fått verdien «registrert» i kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder.

	Svært viktig friluftslivsområde
	Viktig friluftslivsområde
	Registrert friluftslivsområde
	Ikke verdisatt friluftslivsområde

Regional plan for vindkraft (2012)

Kartutsnittet fra Regional plan for vindkraft viser at Syverstad Øst og Brenne Sørvest har egnet for vindkraftutbygging.

N

Målestokk: 1:60 000

Kartet viser 600- og 1000-meters buffersoner fra boliger og fritidsboliger

*Tveter-
vann*

Grinderød

Skjeberg

Ingedal

SYVERSTAD
SKJEBERGMARKA